

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HỒ NGỌC KHẢI – NGUYỄN THỊ TỐ MAI – NGUYỄN VĂN HẢO

TÀI LIỆU BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN SỬ DỤNG SÁCH GIÁO KHOA môn

ÂM NHẠC

BỘ SÁCH CHÂN TRỜI SÁNG TẠO

(Tài liệu lưu hành nội bộ)

LỚP **8**

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Lời nói đầu

Kính thưa quý thầy cô giáo!

Sách giáo khoa **Âm nhạc 8** – Bộ sách **Chân trời sáng tạo** của Nhà Xuất bản Giáo dục Việt Nam đã được Bộ Giáo dục và Đào tạo phê duyệt. Sách sẽ được áp dụng vào dạy học môn Âm nhạc từ năm học 2023 – 2024 trong lộ trình thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông (Ban hành theo QĐ 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo).

Để giúp giáo viên sử dụng sách giáo khoa, sách giáo viên một cách hiệu quả nhất, chúng tôi đã biên soạn ***Tài liệu bồi dưỡng giáo viên sử dụng sách giáo khoa môn Âm nhạc lớp 8.***

Trong tài liệu này, chúng tôi vận dụng cơ sở lí luận và phương pháp dạy học, phương thức tổ chức hoạt động học tập âm nhạc theo xu hướng tiên tiến của giáo dục âm nhạc thế giới. Nội dung trong tài liệu sẽ được mở rộng qua các hoạt động tại các chương trình bồi dưỡng và tập huấn nhằm giúp quý thầy cô giáo trải nghiệm, ứng dụng và sáng tạo trong việc triển khai sách giáo khoa **Âm nhạc 8** – Bộ sách **Chân trời sáng tạo** vào điều kiện giáo dục thực tế của nhà trường từ năm học 2023 – 2024.

Trân trọng và kính chúc quý thầy cô nhiều sức khỏe và thành công!

Nhóm biên soạn

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CTTT	Chương trình tổng thể
GDPT	Giáo dục phổ thông
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
KHBD	Kế hoạch bài dạy
KTDH	Kĩ thuật dạy học
NLÂN	Năng lực âm nhạc
NLC	Năng lực chung
PC	Phẩm chất
PPDH	Phương pháp dạy học
SBT	Sách bài tập
SGK	Sách giáo khoa
SGV	Sách giáo viên
THCS	Trung học cơ sở
YCCĐ	Yêu cầu cần đạt

Mục lục

PHẦN 1: HƯỚNG DẪN CHUNG

1.1. Giới thiệu sách giáo khoa Âm nhạc 8.....	5
1.1.1. Quan điểm biên soạn.....	5
1.1.2. Điểm nổi bật của sách giáo khoa Âm nhạc 8	6
1.2. Cấu trúc, nội dung và phân phối chương trình theo sách giáo khoa Âm nhạc 8	12
1.2.1. Cấu trúc sách.....	12
1.2.2. Cấu trúc bài học	12
1.2.3. Các mạch nội dung.....	13
1.2.4. Nội dung bài học	16
1.3. Phương pháp dạy học.....	18
1.3.1. Định hướng chung về phương pháp hình thành và phát triển năng lực đặc thù âm nhạc	18
1.3.2. Một số phương pháp và kĩ thuật dạy học âm nhạc cấp Trung học cơ sở.....	19
1.3.3. Một số lưu ý trong việc sử dụng phương pháp dạy học âm nhạc cấp Trung học cơ sở.....	22
1.4. Đánh giá kết quả học tập âm nhạc	22
1.4.1. Hình thức đánh giá	22
1.4.2. Một số gợi ý đánh giá các nội dung theo sách giáo khoa Âm nhạc 8.....	23

PHẦN 2: HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG ÂM NHẠC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8

2.1. Tổ chức hoạt động dạy học các phần theo sách giáo khoa Âm nhạc 8.....	25
2.1.1. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Hát	25
2.1.2. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Nhạc cụ	26
2.1.3. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Đọc nhạc	28
2.1.4. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Lí thuyết âm nhạc	30
2.1.5. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc.....	31

2.2. Cấu trúc kế hoạch bài dạy	32
2.3. Gợi ý mẫu kế hoạch bài dạy.....	33
2.4. Kế hoạch bài dạy tham khảo.....	34

PHẦN 3: CÁC NỘI DUNG KHÁC

3.1. Hướng dẫn sử dụng sách giáo viên Âm nhạc 8	41
3.1.1. Cấu trúc sách giáo viên	41
3.1.2. Sử dụng sách giáo viên hiệu quả	41
3.2. Giới thiệu và hướng dẫn sử dụng sách bài tập Âm nhạc 8.....	45
3.2.1. Cấu trúc sách bài tập.....	45
3.2.2. Hướng dẫn sử dụng sách bài tập	46
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	47

PHẦN 1

HƯỚNG DẪN CHUNG

1.1. Giới thiệu sách giáo khoa Âm nhạc 8

SGK Âm nhạc 8 – Bộ sách Chân trời sáng tạo được biên soạn theo Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc. Với mục tiêu phát triển PC, NLC và NLÂN đặc thù, sách giúp HS hoàn thiện nhân cách, hình thành và nuôi dưỡng trong các em tình yêu âm nhạc sâu sắc, thị hiếu thẩm mỹ âm nhạc lành mạnh.

1.1.1. Quan điểm biên soạn

SGK Âm nhạc 8 được biên soạn:

– Theo định hướng đổi mới GDPT được thể hiện qua:

+ Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hoá, hiện đại hoá trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế;

+ Nghị quyết số 88/2014/QH13 ngày 28/11/2014 của Quốc hội về đổi mới chương trình, SGK GDPT;

+ Chương trình GDPT tổng thể (CTTT) và Chương trình môn Âm nhạc được ban hành theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo;

+ Luật Giáo dục (sửa đổi) 2019.

– Bám sát các tiêu chuẩn SGK mới ban hành kèm theo Thông tư số 33/2017/TT-BGDĐT ngày 22/12/2017 của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành quy định về tiêu chuẩn, quy trình biên soạn, chỉnh sửa SGK; tiêu chuẩn tổ chức, cá nhân biên soạn SGK; tổ chức và hoạt động của Hội đồng quốc gia thẩm định SGK.

Sách định hướng biên soạn cho HS:

- Cơ hội tiếp cận tri thức như nhau;
- Phù hợp với năng lực nhận thức khác nhau;
- Cơ hội phát triển năng lực như nhau;
- Tự chủ trong học tập;
- Chủ động trong học tập;
- Tự do trong sáng tạo;
- Chủ động trong giải quyết các vấn đề.

Với phương châm này, bộ sách đã định hướng cho các nhóm tác giả biên soạn những nội dung và hoạt động học nhằm phát triển ba NLC được quy định trong Chương trình GDPT tổng thể: *Tự chủ và tự học, Giao tiếp và hợp tác, Giải quyết vấn đề và sáng tạo.*

1.1.2. Điểm nổi bật của sách giáo khoa Âm nhạc 8

Trên cơ sở hiện thực hoá mục tiêu và bám sát nội dung của chương trình môn Âm nhạc được Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành ngày 26/12/2018, phát triển những điểm mạnh của SGK Âm nhạc hiện hành, tiếp thu kinh nghiệm viết SGK và PPDH âm nhạc của những nền giáo dục tiên tiến trên thế giới, SGK Âm nhạc 8 – Bộ sách Chân trời sáng tạo đã thể hiện được:

Tính sinh
động và
sáng tạo

Tính chặt
chẽ

Tính vừa
sức và
linh hoạt

Tính dân
tộc và
hiện đại

Tính sinh động và sáng tạo

Sách thể hiện theo hướng coi trọng thực hành, đa dạng các hoạt động, HS học mà chơi, chơi mà học. Từ thực hành để kiến tạo kiến thức lí thuyết, từ thực hành để hình thành năng lực.

Nhịp ♩

Đếm đếm 1, 2, 3, 4, 5, 6 và vận động.

Sách soạn các nội dung Khởi động, Vận dụng để GV có thể dựa vào đó tiến hành các trò chơi một cách hấp dẫn với HS.

Giấc mơ của em

(trích)

Phỏng nhạc của Benny Andersson, Bjorn Ulvaeus

Lời viết: Trần Đức Lâm

Vừa phải

Em hãy cùng bạn trình diễn bài *Giấc mơ của em* với các hình thức khác nhau (song ca, tam ca, tốp ca,...) kết hợp gõ đệm theo tiết tấu đã học.

Tính chặt chẽ

Tính chặt chẽ thể hiện bằng sự gắn kết nội dung tư tưởng và chất liệu âm nhạc trong 1 chủ đề.

Chủ đề 4 NHỊP ĐIỆU QUÊ HƯƠNG

Bài 10:
 – Hát: *Khi vui xuân sang.*
 – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: *Bài thực hành số 3.*

Bài 11:
 Nhạc cụ thể hiện giai điệu:
 + Sáo recorder: *Nốt Pha, Bài thực hành số 3.*
 + Kèn phím: *Bài thực hành số 3.*

Bài 12:
 – Thường thức âm nhạc: Giới thiệu một số nhạc cụ truyền thống Việt Nam.
 – Nghe nhạc: Nghe liên khúc *Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ.*

Ví dụ: Chủ đề 4 – *Nhịp điệu quê hương*, các mạch phần: *Hát, Nhạc cụ, Thường thức âm nhạc* đều theo mạch về dân ca Việt Nam.

Tiếp tục ý tưởng đã thực hiện ở lớp 6 và 7, sách thể hiện sự chặt chẽ bằng cách viết trong một chủ đề thống nhất ở một loại nhịp cho các mạch phần thực hành *Hát, Đọc nhạc, Nhạc cụ*; để sử dụng âm hình tiết tấu của bài học *Nhạc cụ thể hiện tiết tấu* dùng cho đệm *Hát, Đọc nhạc*; thậm chí có thể dùng cả cho *Nhạc cụ thể hiện giai điệu*. Như thế, HS dễ thực hiện, một âm hình tiết tấu được rèn kỹ năng nhiều lần hơn, GV dễ dạy và HS dễ học.

HÁT

Ước mơ hồng

Nhịp vừa, yêu thương *Nhạc và lời: Phạm Trọng Cầu*

Cuộc sống đã cho em bao ước mơ màu hồng. Cho

NHẠC CỤ

Nhạc cụ thể hiện giai điệu

Sáo recorder – Bài thực hành số 1

Moderato *Lương Diệu Anh*

ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 1 – Nhịp điệu tuổi thơ

Nhạc: Johannes Brahms
Chuyển soạn và đặt lời Việt: Trần Đức Lâm

Nhịp nhàng, êm dịu

Nhạc dịu êm nhẹ nhàng đưa từng bước chân vui bên nhau hòa với
La la la la la la la

Tính vừa sức và linh hoạt

Tính vừa sức và linh hoạt thể hiện ở nội dung của sách có tính phân hoá ở nhiều mức độ: dễ, vừa và khó để phù hợp với HS ở các vùng miền,... Có nhiều phương án để HS và GV lựa chọn với các lớp có năng lực khác nhau theo gợi ý của sách.

Ví dụ:

– GV có thể linh hoạt lựa chọn âm hình tiết tấu để đệm cho đoạn 2 của bài hát.

– Tùy vào năng lực của HS, GV có thể cho HS hát bè 2 của bài hát *Mùa hè chao nghiêng* (Chủ đề 8).

Gõ đệm

- Sử dụng nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát *Ước mơ hồng*

Nhịp vừa, yêu thương

Cuộc sống đã cho em bao ước mơ màu hồng. Cho...

- Có thể sử dụng âm hình tiết tấu a và c để gõ đệm cho đoạn 2

...Như chim sơn ca hát trên cao xanh bao la, tiếng chim...

Các hoạt động Vận dụng của sách không nhất thiết thực hiện đầy đủ trong giờ lên lớp mà có thể giao về nhà cho HS thực hiện.

Tính dân tộc và hiện đại

Tính dân tộc thể hiện ở nội dung và các hoạt động giáo dục HS giữ gìn và phát huy bản sắc văn hoá dân tộc: học hát dân ca, bài đọc nhạc sử dụng chất liệu dân gian, giới thiệu nhạc cụ truyền thống Việt Nam, tìm hiểu dân ca các vùng miền,...

HÁT

Khi vui xuân sang

Hơi nhanh, vui, rộn ràng

Theo làn điệu "Tứ quý" của hát chèo
Đặt lời mới: Hoàng Anh

Khi vui xuân sang ta hát vang muôn lời ca đón
mừng năm mới đẹp sắc hoa trong mọi nhà. A a a a

Đàn nguyệt

Đàn nguyệt (miền Nam gọi là đàn kìm) cũng là nhạc cụ thuộc nhóm dây gảy. Tên gọi đàn nguyệt bắt nguồn từ cấu tạo của đàn có bầu cộng hưởng hình tròn như Mặt Trăng; cần đàn dài làm bằng gỗ cứng, trên có gắn các phím bằng gỗ. Xa xưa, đàn có 4 dây, ngày nay chỉ còn 2 dây. Khi chơi đàn, tay phải dùng miếng gảy để bật dây đàn, tay trái bấm lên dây đàn tì vào khoảng giữa các phím để tạo nên cao độ.

Âm sắc của đàn nguyệt rất giòn và sáng, phù hợp với những giai điệu vui tươi, rộn ràng. Đàn nguyệt thường được dùng để độc tấu và hoà tấu. Đặc biệt, đây là cây đàn không thể thiếu trong hát chầu văn và đờn ca tài tử.

Đàn nguyệt

Tính hiện đại thể hiện ở nội dung và các hoạt động giáo dục HS tiếp cận văn hoá tiên tiến thế giới: học hát bài hát nước ngoài, giới thiệu nhạc sĩ nổi tiếng thế giới, giới thiệu nhạc cụ nước ngoài, nghe trích đoạn âm nhạc kinh điển thế giới, vận động cơ thể theo PPDH âm nhạc phổ biến trên thế giới hiện nay.

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Giới thiệu kèn trumpet và saxophone

Tìm hiểu kèn trumpet và saxophone

Trumpet

Kèn trumpet là nhạc cụ hơi, có từ lâu đời, thuộc bộ đồng trong dàn nhạc giao hưởng. Ban đầu, trumpet được làm bằng nhiều chất liệu khác nhau, nhưng từ thế kỉ XV trở lại đây, được làm bằng đồng. Kèn có hình ống cuộn theo hình chữ nhật được bo tròn các góc, miệng kèn loe rộng. Hơi được thổi trực tiếp vào đầu ống qua một bộ phận gọi là búp kèn. Tư thế diễn tấu kèn trumpet có thể đứng hoặc ngồi, dùng tay trái đỡ kèn,

Kèn trumpet

NGHE NHẠC

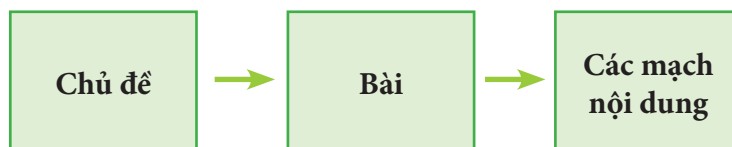
Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ (trích)

W. A. Mozart

1.2. Cấu trúc, nội dung và phân phối chương trình theo sách giáo khoa Âm nhạc 8

1.2.1. Cấu trúc sách

Sách gồm tám chủ đề và 22 bài.

Chủ đề 1: Giai điệu tuổi hồng	Chủ đề 5: Bốn mùa hoà ca
3 bài (Bài 1 – Bài 3)	3 bài (Bài 13 – Bài 15)
Chủ đề 2: Trái Đất đẹp tươi	Chủ đề 6: Về miền quan họ
3 bài (Bài 4 – Bài 6)	3 bài (Bài 16 – Bài 18)
Chủ đề 3: Trái tim người thầy	Chủ đề 7: Giai điệu bốn phương
3 bài (Bài 7 – Bài 9)	2 bài (Bài 19 – Bài 20)
Chủ đề 4: Nhịp điệu quê hương	Chủ đề 8: Vui chào hè về
3 bài (Bài 10 – Bài 12)	2 bài (Bài 21 – Bài 22)

1.2.2. Cấu trúc bài học

Khác với SGK Âm nhạc 6 và 7, SGK Âm nhạc 8 được chia thành các bài học theo quy định của Thông tư số 05/2022/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo về sửa đổi, bổ sung một số điều của quy định tiêu chuẩn, quy trình biên soạn, chỉnh sửa SGK; tiêu chuẩn tổ chức, cá nhân biên soạn SGK; tổ chức và hoạt động của Hội đồng quốc gia thẩm định SGK ban hành kèm theo Thông tư số 33/2017/TT-BGDĐT ngày 22/12/2017 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Cấu trúc mỗi bài học gồm bốn hoạt động chính:

 Khởi động	Hoạt động giúp học sinh tiếp cận mục tiêu, yêu cầu cần đạt, xác định vấn đề và nhiệm vụ học tập, nội dung học tập mới.
 Khám phá	Hoạt động nhằm giúp học sinh chiếm lĩnh kiến thức mới, giải quyết vấn đề, thực hiện nhiệm vụ đặt ra từ hoạt động <i>Khởi động</i> .
 Luyện tập	Luyện tập những kiến thức, kĩ năng đã được học ở hoạt động <i>Khám phá</i> để phát triển năng lực.
 Vận dụng	Vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học vào những tình huống cụ thể trong thực tiễn.

1.2.3. Các mạch nội dung

HÁT

Phần hát SGK Âm nhạc 8 bao gồm 8 bài, được bố trí phù hợp theo 8 chủ đề.

– Năm bài hát thiếu nhi Việt Nam (*Ước mơ hồng*, nhạc và lời: Phạm Trọng Cầu; *Ngôi nhà của chúng ta*, nhạc và lời: Hình Phước Liên; *Con đò thời gian*, nhạc và lời: Đào Hữu Thi; *Khúc ca bốn mùa*, nhạc và lời: Nguyễn Hải; *Mùa hè chao nghiêng*, nhạc và lời: Hàn Ngọc Bích).

– Hai bài hát dân ca Việt Nam (*Khi vui xuân sang*, Theo làn điệu “Tứ quý” của hát chèo, Đặt lời mới: Hoàng Anh; *Lí cây đa*, Dân ca quan họ Bắc Ninh).

– Một bài hát nước ngoài (*Giấc mơ của em*, phỏng nhạc bài *I have a dream* của Benny Andersson, Bjorn Ulvaeus, lời Việt: Trần Đức Lâm).

Ngoài các bài hát trong SGK Âm nhạc 8, GV được quyền lựa chọn các bài hát khác để dạy cho HS từ các bài được gợi ý hoặc từ các bài hát thiếu nhi (đã được công bố và có nguồn xuất bản tin cậy) đang phổ biến. Tuy nhiên, việc thay thế bài hát cần chú ý đến nội dung tương ứng về chủ đề, âm nhạc phù hợp với đặc điểm giọng hát và nhận thức của HS lớp 8.

NHẠC CỤ

Phần Nhạc cụ SGK Âm nhạc 8 bao gồm: *Nhạc cụ thể hiện tiết tấu*, *Nhạc cụ thể hiện giai điệu* (sáo recorder hoặc kèn phím). Tùy theo điều kiện của từng trường, có thể lựa chọn một trong hai nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím, hay có thể thay bằng nhạc cụ khác cho phù hợp.

Số lượng bài thực hành nhạc cụ được bố trí theo các chủ đề như sau:

• **Nhạc cụ thể hiện tiết tấu:**

- Bài thực hành số 1 (Chủ đề 1).
- Bài thực hành số 2 (Chủ đề 3).
- Bài thực hành số 3 (Chủ đề 4).
- Bài thực hành số 4 (Chủ đề 6).
- Bài thực hành số 5 (Chủ đề 7).

• **Nhạc cụ thể hiện giai điệu:**

– **Sáo recorder:**

- + Bài thực hành số 1 (Chủ đề 1).

+ Nốt Đô, *Bài thực hành số 2* (Chủ đề 2).

+ Nốt Pha, *Bài thực hành số 3* (Chủ đề 4).

+ *Bài thực hành số 4* (Chủ đề 6).

+ *Bài thực hành số 5* (Chủ đề 8).

– **Kèn phím:**

+ *Bài thực hành số 1* (Chủ đề 1).

+ Kỹ thuật legato, *Bài thực hành số 2* (Chủ đề 2).

+ *Bài thực hành số 3* (Chủ đề 4).

+ *Bài thực hành số 4* (Chủ đề 6).

+ *Bài thực hành số 5* (Chủ đề 8).

ĐỌC NHẠC

Phần Đọc nhạc SGK Âm nhạc 8 bao gồm:

– *Bài đọc nhạc số 1 – Nhịp điệu tuổi thơ* (Chủ đề 1): Giọng Đô trường tự nhiên, nhịp $\frac{3}{4}$; âm điệu quãng 4 trở lại; tiết tấu bao gồm các hình nốt: trắng, trắng chấm đôi, đen, đen chấm đôi, dấu lặng đen, móc đơn. Bài đọc nhạc có hai bè đơn giản.

– *Bài đọc nhạc số 2 – Chim hoạ mi* (Chủ đề 2): Giọng Đô trường tự nhiên, nhịp $\frac{2}{4}$; âm điệu quãng 5 trở lại; tiết tấu có các hình nốt: đen, móc đơn, móc kép.

– *Bài đọc nhạc số 3* (Chủ đề 3): Giọng La thứ tự nhiên, nhịp $\frac{2}{4}$; âm điệu quãng 5 trở lại, chủ yếu quãng liền bậc; tiết tấu với các hình nốt: trắng, đen chấm đôi, móc đơn.

– *Bài đọc nhạc số 4* (Chủ đề 5): Giọng La thứ tự nhiên, nhịp $\frac{6}{8}$; âm điệu quãng 5 trở lại, chủ yếu quãng liền bậc; tiết tấu bao gồm các hình nốt: đen chấm đôi, móc đơn. Bài đọc nhạc có hai bè đơn giản.

– *Bài đọc nhạc số 5 – Giấc mơ của em* (Chủ đề 7): Bài đọc nhạc tích hợp cùng phần Hát. Giọng Đô trường tự nhiên, nhịp $\frac{4}{4}$; âm điệu quãng 8 trở lại; tiết tấu hình nốt: tròn, lặng trắng, đen, đen chấm đôi, lặng đen, móc đơn, lặng đơn.

**LÍ THUYẾT
ÂM NHẠC**

Phần Lí thuyết âm nhạc SGK Âm nhạc 8 bao gồm:

– Gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng (Chủ đề 1).

– Gam thứ, giọng thứ, giọng La thứ (Chủ đề 3).

- Nhịp $\frac{3}{8}$ (Chủ đề 5).
- Nhịp $\frac{6}{8}$ (Chủ đề 5).
- Đảo phách (Chủ đề 6).

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC

Phần Thường thức âm nhạc SGK Âm nhạc 8 bao gồm:

- Tìm hiểu nhạc cụ:
 - + Giới thiệu một số nhạc cụ phương Tây: kèn trumpet và saxophone (Chủ đề 2).
 - + Giới thiệu một số nhạc cụ truyền thống Việt Nam: đàn tranh, đàn nguyệt (Chủ đề 4).
- Tác giả và tác phẩm:
 - + Nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu (Chủ đề 3).
 - + Nhạc sĩ Wolfgang Amadeus Mozart (Chủ đề 7).
- Thể loại âm nhạc: Thể loại hợp xướng (Chủ đề 5).
- Âm nhạc và đời sống (Di sản văn hoá phi vật thể được UNESCO công nhận): Dân ca quan họ Bắc Ninh (Chủ đề 6).

NGHE NHẠC

Nội dung Nghe nhạc của SGK Âm nhạc 8 được tích hợp cùng phần Thường thức âm nhạc, số lượng tác phẩm là 7 bài nhạc, trong đó có 4 bài nhạc có lời và 3 bài nhạc không lời. Cụ thể số lượng các tác phẩm âm nhạc cho HS nghe phong phú ở các thể loại gồm:

- Ca khúc Việt Nam: *Hành khúc ngày và đêm*; nhạc: Phan Huỳnh Điểu, Thơ: Bùi Công Minh (Chủ đề 3).
- Hợp xướng Việt Nam: *Tiếng hát giữa rừng Pác Bó*; nhạc và lời: Nguyễn Tài Tuệ, Phối âm: Đỗ Dũng (Chủ đề 5).
- Dân ca Việt Nam: *Trên rừng ba mươi sáu thứ chim*, Dân ca quan họ Bắc Ninh (Chủ đề 6).
- Ca khúc nước ngoài: *Hooray! Hooray! It's a holi-holiday*; nhạc: Frank Farian, lời: Fred Jay (Chủ đề 8).

- Hoà tấu nhạc cụ dân tộc Việt Nam: Liên khúc *Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ* do đàn tranh, đàn nguyệt diễn tấu cùng dàn nhạc dân tộc (Chủ đề 4).
- Độc tấu nhạc cụ phương Tây:
 - + *What a wonderful world*; nhạc của George David Weiss & Bob Bob Thiele, kèn saxophone diễn tấu.
 - + *Chương III Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ* trong Sonata số 11 cho piano của Mozart.

1.2.4. Nội dung bài học

Tên chủ đề	Bài/Nội dung
Chủ đề 1: Giai điệu tuổi hồng	Bài 1 – Hát: <i>Ước mơ hồng</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 1</i>
	Bài 2 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: <i>Bài thực hành số 1</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 1</i> – Lí thuyết âm nhạc: Gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng
	Bài 3 Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 1</i>
Chủ đề 2: Trái Đất đẹp tươi	Bài 4 – Hát: <i>Ngôi nhà của chúng ta</i> – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 2</i>
	Bài 5 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: Nốt Đô, <i>Bài thực hành số 2</i> + Kèn phím: Kỹ thuật legato, <i>Bài thực hành số 2</i>
	Bài 6 – Thường thức âm nhạc: Giới thiệu kèn trumpet và saxophone – Nghe nhạc: Nghe bài <i>What a wonderful world</i>

Chủ đề 3: Trái tim người thầy	Bài 7 – Hát: <i>Con đồ thời gian</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 2</i>
	Bài 8 – Lí thuyết âm nhạc: Gam thứ, giọng thứ, giọng La thứ – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 3</i>
	Bài 9 – Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Hành khúc ngày và đêm</i>
Chủ đề 4: Nhịp điệu quê hương	Bài 10 – Hát: <i>Khi vui xuân sang</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 3</i>
	Bài 11 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: Nốt Pha, <i>Bài thực hành số 3</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 3</i>
	Bài 12 – Thường thức âm nhạc: Giới thiệu một số nhạc cụ truyền thống Việt Nam – Nghe nhạc: Nghe liên khúc <i>Lưu thủy – Kim tiền – Xuân phong – Long hổ</i>
Chủ đề 5: Bốn mùa hoà ca	Bài 13 – Hát: <i>Khúc ca bốn mùa</i> – Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{3}{8}$
	Bài 14 – Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{6}{8}$ – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 4</i>
	Bài 15 – Thường thức âm nhạc: Thể loại hợp xướng – Nghe nhạc: Nghe hợp xướng <i>Tiếng hát giữa rừng Pác Bó</i>

Chủ đề 6: Về miền quan họ	Bài 16 – Hát: <i>Lí cây đa</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 4</i>
	Bài 17 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: <i>Bài thực hành số 4</i> – Lí thuyết âm nhạc: Đảo phách
	Bài 18 – Thường thức âm nhạc: Dân ca quan họ Bắc Ninh – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Trên rừng ba mươi sáu thứ chim</i>
Chủ đề 7: Giai điệu bốn phương	Bài 19 – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 5</i> – Hát: <i>Giấc mơ của em</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 5</i>
	Bài 20 – Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Wolfgang Amadeus Mozart – Nghe nhạc: <i>Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ</i>
Chủ đề 8: Vui chào hè về	Bài 21 – Hát: <i>Mùa hè chao nghiêng</i> – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Hooray! Hooray! It's a holi-holiday</i>
	Bài 22 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: <i>Bài thực hành số 5</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 5</i>

1.3. Phương pháp dạy học

1.3.1. Định hướng chung về phương pháp hình thành và phát triển năng lực đặc thù âm nhạc

Căn cứ vào nội dung dạy học, YCCĐ và điều kiện thực tế, GV vận dụng linh hoạt các hoạt động dạy học âm nhạc đặc thù (nghe, đọc, tái hiện, phản ứng, trình diễn, phân tích, đánh giá, ứng dụng, sáng tạo) cho phù hợp và hiệu quả; sử dụng những nhạc cụ có cao độ chuẩn để giúp HS phát triển kĩ năng nghe và hát đúng nhạc; hướng dẫn HS hoà tấu hoặc đệm cho bài hát, bản nhạc bằng cách kết hợp giữa các loại nhạc cụ và động tác tay, chân (vỗ tay, giậm chân, búng ngón tay,...).

PPDH cấp THCS tập trung phát triển các kĩ năng âm nhạc cơ bản; lựa chọn các hoạt động học tập phù hợp với hứng thú và nhận thức của HS: nghe nhạc, vận động, đánh giá, phân tích, ứng dụng, sáng tạo,...; thường xuyên củng cố và vận dụng những kiến thức, kĩ năng đã học; tiếp tục vận dụng PPDH lí thuyết âm nhạc như ở cấp tiểu học.

(Nguồn: Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc)

1.3.2. Một số phương pháp và kĩ thuật dạy học âm nhạc cấp THCS

1.3.2.1. Giới thiệu một số phương pháp dạy học âm nhạc phổ biến

❖ Phương pháp dùng lời

Phương pháp dùng lời bao gồm: phương pháp thuyết trình – diễn giảng và phương pháp vấn đáp. Trong dạy học âm nhạc, phương pháp dùng lời được dùng để giới thiệu tác phẩm, giới thiệu cách thể hiện, giải thích nội dung, các yếu tố diễn tả âm nhạc, trò chuyện về nội dung âm nhạc, kể chuyện âm nhạc, đặt câu hỏi, gợi mở, nhắc nhở,...

❖ Phương pháp trực quan

Trong dạy học âm nhạc, phương pháp trực quan là việc sử dụng các bức tranh chân dung nhạc sĩ, hình ảnh nhạc cụ, video clip trình diễn tác phẩm âm nhạc, bản nhạc giúp GV minh họa cho các phần dạy học Hát, Thường thức âm nhạc, Đọc nhạc,...

❖ Phương pháp trình bày/trình diễn tác phẩm

Trong dạy học âm nhạc, phương pháp trình bày/trình diễn tác phẩm cũng chính là một dạng thức của phương pháp trực quan. Phương pháp trình bày/trình diễn tác phẩm thường được sử dụng ở bước làm mẫu: hát mẫu, đàn mẫu, đánh nhịp mẫu,... trong dạy học âm nhạc.

❖ Phương pháp hướng dẫn thực hành luyện tập

Phương pháp hướng dẫn thực hành luyện tập là việc GV hướng dẫn HS lặp đi lặp lại nhiều lần những hành động nhằm hình thành và phát triển những kĩ năng, kĩ xảo. Trong dạy học âm nhạc, phương pháp hướng dẫn thực hành luyện tập thường được áp dụng trong dạy hát, nhạc cụ, đọc nhạc.

❖ Phương pháp giải quyết vấn đề

Dạy học giải quyết vấn đề là PPDH mà GV tạo ra những tình huống có vấn đề, HS được đặt trong một tình huống có vấn đề, GV điều khiển HS phát hiện và giải quyết vấn đề bằng các hoạt động tự giác, tích cực, chủ động,... Thông qua việc giải quyết vấn đề, HS chiếm lĩnh tri thức, rèn luyện kĩ năng và có phương pháp nhận thức sáng tạo.

❖ Phương pháp trò chơi

Dạy học thông qua trò chơi được hiểu là một phương pháp hay hình thức dạy học sử dụng trò chơi với mục đích chính là giáo dục hơn giải trí. Trò chơi ở trường học này được thiết kế để đạt được YCCĐ. Trong quá trình dạy học, HS thực hiện một nhiệm vụ phức hợp, có sự kết hợp giữa lí thuyết và thực tiễn, thực hành.

❖ Dạy học hợp tác

Dạy học hợp tác là cách thức tổ chức dạy học, trong đó HS làm việc theo nhóm để cùng nghiên cứu, trao đổi ý tưởng và giải quyết vấn đề đặt ra.

Trên đây là một số PPDH âm nhạc phổ biến hiện nay. Trong quá trình dạy học âm nhạc, GV có thể kết hợp hoặc sử dụng các PPDH có ưu thế trong việc phát huy tính tích cực học tập của HS như:

- PPDH nhóm;
- Phương pháp đóng vai;
- Dạy học theo dự án;
- ... và nhiều phương pháp khác.

1.3.2.2. Giới thiệu một số kĩ thuật dạy học âm nhạc phổ biến

❖ Kĩ thuật khăn trải bàn

Kĩ thuật khăn trải bàn là hình thức tổ chức hoạt động học tập mang tính hợp tác, kết hợp giữa hoạt động cá nhân và nhóm.

❖ Kĩ thuật các mảnh ghép

Kĩ thuật các mảnh ghép là hình thức tổ chức hoạt động học tập hợp tác kết hợp giữa hoạt động cá nhân, nhóm và liên kết giữa các nhóm. Đầu tiên, HS hoạt động theo nhóm để giải quyết các nhiệm vụ thành phần sao cho mỗi cá nhân trở thành chuyên gia của vấn đề được giao. Sau đó, chuyên gia thuộc các vấn đề khác nhau sẽ kết hợp trong nhóm mới, chia sẻ lại vấn đề đã tìm hiểu để cùng giải quyết nhiệm vụ phức hợp ban đầu.

❖ Kỹ thuật chia nhóm

Chia nhóm là KTDH tích cực trong đó GV tổ chức cho HS thành nhiều nhóm nhỏ và hướng dẫn mỗi nhóm cùng hợp tác, trao đổi ý kiến nhằm giải quyết các nhiệm vụ dạy học.

Bên cạnh các KTDH âm nhạc trên đây, GV có thể sử dụng những KTDH khác hỗ trợ tốt cho việc phát triển năng lực HS như:

- Kỹ thuật giao nhiệm vụ;
- Kỹ thuật đặt câu hỏi;
- Kỹ thuật động não;
- Kỹ thuật bể cá;
- ... và nhiều kỹ thuật khác.

1.3.2.3. Giới thiệu một số phương pháp dạy học âm nhạc phổ biến trên thế giới

Một số PPDH âm nhạc phổ biến trên thế giới đã được ứng dụng trong dạy học âm nhạc lớp 1, 2, 3, 6, 7 – Bộ sách Chân trời sáng tạo. Để triển khai thực hiện SGK Âm nhạc 8, chúng tôi xin nhắc lại sơ lược một số PPDH âm nhạc phổ biến trên thế giới để các đồng nghiệp GV tham khảo trong quá trình dạy học âm nhạc của mình.

❖ Phương pháp Dalcroze

Phương pháp âm nhạc của Dalcroze bao gồm ba hoạt động âm nhạc chính:

- Xướng âm (Solfège) sử dụng hệ thống Đô cố định (Fixed-do).
- Ứng biến – Ngẫu hứng (Improvisation), đó là kỹ năng phát triển ngẫu hứng âm nhạc được phát triển một cách logic trên nhiều cách.
- Vận động theo nhịp điệu (Dalcroze Eurhythmics).

❖ Phương pháp Kodály

Phương pháp âm nhạc của Kodály bao gồm ba hoạt động âm nhạc chính:

- Đọc nhạc theo kí hiệu nốt nhạc bàn tay (Hand Signs).
- Đọc nhạc theo hệ thống Đô di động (Movable Do).
- Đọc tiết tấu theo âm tiết (Rhythm Duration Syllables).
- Nốt nhạc bằng hình tượng (Iconic Notation).
- Tư liệu âm nhạc trong âm nhạc dân ca và truyền thống, các tác phẩm âm nhạc cổ điển có tính nghệ thuật cao.

❖ Phương pháp Orff-Schulwerk

Phương pháp âm nhạc Orff-Schulwerk bao gồm các hoạt động âm nhạc chính:

- Nói theo nhịp điệu (Speech).
- Hát (Singing).

- Chơi nhạc cụ (Playing Instruments).
 - + Bộ gõ cơ thể (Body Percussion).
 - + Nhạc cụ cầm tay không định âm (Unpitched Hand Percussions).
- Nhạc cụ Orff (Orff Instruments).
- Nhạc cụ thể hiện giai điệu (recorder, kèn phím, xylophone,...).

Đặc biệt phương pháp Orff-Schulwerk sử dụng hình thức bè ostinato trong các công cụ dạy học hát hoặc nhạc cụ.

1.3.3. Một số lưu ý trong việc sử dụng phương pháp dạy học âm nhạc cấp Trung học cơ sở

Trong dạy học âm nhạc, việc sử dụng PPDH căn cứ vào các yếu tố như mục tiêu của bài học, nội dung của bài học, thời lượng dạy học, năng lực của HS, điều kiện dạy học cụ thể,... Có nhiều PPDH khác nhau, mỗi phương pháp có ưu điểm và hạn chế nhất định. Phụ thuộc vào các yếu tố nêu trên, trong một tiết học âm nhạc có thể sử dụng phối hợp các PPDH khác nhau sao cho phù hợp. Để vận dụng các PPDH âm nhạc phổ biến hiện nay hay các PPDH tiên tiến trên thế giới đòi hỏi mỗi GV cần hiểu rõ bản chất của mỗi PPDH, các công cụ dạy học âm nhạc cơ bản của từng phương pháp; thực hành thường xuyên để nâng cao kỹ năng đối với từng kỹ thuật. Bên cạnh đó, GV cũng cần nắm rõ áp dụng một cách linh hoạt các quy trình tổ chức dạy học mà từng phương pháp đưa ra để tạo nên những giờ học âm nhạc sinh động và hiệu quả.

Trong từng nội dung dạy học Âm nhạc 8 sau đây, chúng tôi đưa ra cách thức tổ chức hoạt động dạy học và PPDH để hỗ trợ quý thầy cô trong dạy học; tuy nhiên, đây chỉ là những gợi ý và có tính tham khảo. Mỗi thầy cô cần có những vận dụng một cách linh hoạt và sáng tạo để hiện thực hoá những ý tưởng của nhóm tác giả trong SGK thành những bài học hay và chất lượng đến với HS của mình.

1.4. Đánh giá kết quả học tập âm nhạc

1.4.1. Hình thức đánh giá

– Đánh giá thường xuyên (đánh giá quá trình): Bao gồm đánh giá chính thức thông qua các hoạt động thực hành, luyện tập, biểu diễn hoặc sáng tạo âm nhạc, dùng bài kiểm tra giấy kết hợp âm thanh, câu hỏi trắc nghiệm khách quan, viết tiểu luận hoặc báo cáo,...; và đánh giá không chính thức như: tìm hiểu hồ sơ học tập, quan sát trên lớp, đối thoại, HS tự đánh giá hoặc đánh giá đồng đẳng,... nhằm thu thập những thông tin về quá trình hình thành, phát triển NLÂN của từng HS.

– Đánh giá định kì (đánh giá tổng kết): Sử dụng ở cuối học kì, cuối năm học nhằm phối hợp với đánh giá thường xuyên cung cấp thông tin để phân loại HS và điều chỉnh nội dung, phương pháp giáo dục.

(Nguồn: Chương trình GDPT 2018 môn Âm nhạc)

1.4.2. Một số gợi ý đánh giá các phần theo sách giáo khoa Âm nhạc 8

1.4.2.1. Đánh giá phần Hát

- Thường xuyên đánh giá kĩ năng hát của HS thông qua hình thức cá nhân, cặp, nhóm nhỏ,... trong giờ học hát hoặc ôn tập bài hát.
- Đánh giá theo cặp, nhóm nhỏ nhằm động viên các HS thiếu tự tin, giọng không hay; đánh giá cá nhân để xác định mức độ tiến bộ của HS; để khuyến khích những HS có năng khiếu ca hát.
- Chú trọng đánh giá các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực; khuyến khích HS tự đánh giá.
- Với một số HS kĩ năng hát chưa tốt nên đánh giá qua hình thức trình bày theo nhóm, giúp các em có sự tự tin để hoàn thành bài học.
- Các mức độ đánh giá:
 - + Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát.
 - + Mức độ 2: Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát và thể hiện biểu cảm.
 - + Mức độ 3: Hát với các hình thức biểu diễn khác nhau hoặc hát kết hợp vận động.

1.4.2.2. Đánh giá phần Nhạc cụ

- Thường xuyên đánh giá kĩ năng chơi nhạc cụ của HS thông qua hình thức cá nhân, cặp, nhóm nhỏ,... Đánh giá cá nhân để xác định mức độ tiến bộ của HS; để khuyến khích những HS có khả năng chơi nhạc cụ tốt. Đánh giá theo cặp, nhóm nhỏ nhằm xác định khả năng phối hợp của HS, đồng thời nhằm động viên các HS thiếu tự tin.
- Kết hợp đánh giá kĩ năng chơi nhạc cụ với các kĩ năng khác, như: hát, vận động, biểu diễn,...
- Chú trọng đánh giá các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực; khuyến khích HS tự đánh giá.
- Các mức độ đánh giá:
 - Đối với nhạc cụ thể hiện tiết tấu
 - + Mức độ 1: Thể hiện được nhạc cụ gõ theo các mẫu tiết tấu.
 - + Mức độ 2: Hoà tấu được nhạc cụ theo các mẫu tiết tấu.
 - + Mức độ 3: Gõ đệm cho bài hát cùng bạn hoặc vừa hát vừa vận động cơ thể theo bài hát.
 - Đối với nhạc cụ thể hiện giai điệu
 - + Mức độ 1: Thực hiện được các nốt đã học.
 - + Mức độ 2: Thực hiện được bài thực hành.
 - + Mức độ 3: Trình diễn được bài thực hành hoặc tạo được một nét nhạc.

1.4.2.3. Đánh giá phần Đọc nhạc

- Đánh giá thường xuyên, chủ yếu là để đánh giá sự tiến bộ về việc phát triển kỹ năng đọc nhạc của HS.
- Chú trọng đánh giá các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực; khuyến khích HS tự đánh giá.
- GV cần chú ý đến tính vừa sức và trí nhớ âm nhạc của HS lớp 8 khi soạn các đề kiểm tra.
- Các mức độ đánh giá:
 - + Mức độ 1: Đọc được gam/thang âm.
 - + Mức độ 2: Đọc được bài đọc nhạc.
 - + Mức độ 3: Đọc nhạc và kết hợp gõ đệm cùng bạn hoặc vừa đọc nhạc vừa đánh nhịp.

1.4.2.4. Đánh giá phần Lí thuyết âm nhạc

- Đánh giá kết quả học lí thuyết âm nhạc của HS thông qua việc nhận biết, giải thích các kí hiệu và thuật ngữ âm nhạc; vận dụng các kí hiệu vào thực hành âm nhạc. Vì vậy GV nên hạn chế đánh giá kết quả học lí thuyết như một nội dung riêng biệt, có thể tích hợp đánh giá về lí thuyết thông qua thực hành.
- Các mức độ đánh giá:
 - + Mức độ 1: Nêu được ý nghĩa của các kí hiệu âm nhạc.
 - + Mức độ 2: Nhận biết được các kí hiệu âm nhạc trong bản nhạc.
 - + Mức độ 3: Thực hành được các kí hiệu âm nhạc trong bản nhạc.

1.4.2.5. Đánh giá phần Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

- Thường thức âm nhạc ở lớp 8 gồm bốn nội dung (Tìm hiểu nhạc cụ, Tác giả và tác phẩm, Thể loại âm nhạc, Âm nhạc và đời sống), cách đánh giá mỗi nội dung đều có sự khác nhau. Việc đánh giá phải thực hiện theo YCCĐ của mỗi nội dung. GV có thể đánh giá kết hợp bốn nội dung Thường thức âm nhạc vào trong một bài trắc nghiệm.
- Về nghe nhạc, GV nên quan sát, đánh giá thường xuyên hơn là định kì, đánh giá ngay khi HS tham gia hoạt động nghe nhạc. Đánh giá định kì có thể thực hiện theo cặp, nhóm nhỏ để động viên các HS thiếu tự tin hoặc hạn chế về năng khiếu, kĩ năng âm nhạc.
- Các mức độ đánh giá:
 - + Mức độ 1: Nêu được nét chính của phần Thường thức âm nhạc.
 - + Mức độ 2: Đạt được mức độ 1 và cảm nhận về tính chất của tác phẩm nghe.
 - + Mức độ 3: Đạt được mức độ 2 và vận động hoặc gõ đệm theo tác phẩm nghe.

PHẦN 2

HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG ÂM NHẠC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 8

2.1. Tổ chức hoạt động dạy học các phần theo sách giáo khoa Âm nhạc 8

2.1.1. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Hát

• Khởi động

HĐ: Khởi động

Có nhiều cách để khởi động:

- Quan sát tranh chủ đề và hướng đến nội dung bài hát.
- Chơi trò chơi để dẫn dắt vào bài.
- Cho HS nêu tên và nghe bài hát khác có cùng nội dung, cho HS vận động theo nhạc.
- Vỗ, gõ, đọc bằng âm tiết các âm hình tiết tấu chính của bài hát; trải nghiệm chuyển động của ống nốt có trong thang âm của bài hát bằng giọng hát, bằng nghe đàn, sáng tạo các mẫu âm ngắn.

• Khám phá/Hình thành kiến thức mới

HĐ: Nghe và nêu cảm nhận bài hát

GV hướng dẫn HS nghe bài hát kết hợp vận động. Sau đó, HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát.

HĐ: Tìm hiểu bài hát

- HS đọc trong SGK để tìm hiểu về nội dung, ý nghĩa của bài hát.
- GV giới thiệu đôi nét về tác giả hoặc dân ca dân tộc, quốc gia nào,...
- Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu tính chất, các kí hiệu âm nhạc trong bài hát, cấu trúc của bài (câu, đoạn), các chỗ lấy hơi, các chỗ khó hát,...

HĐ: Khởi động giọng

Khởi động giọng bằng trò chơi có tác động đến hoạt động của cơ quan phát âm, khám phá khả năng phát âm của giọng nói – giọng hát (vocal exploration); các mẫu luyện âm đơn giản,... (tập hát ở giọng nào thì nên khởi động giọng ở giọng đó, như vậy sẽ có lợi cho tai nghe của HS).

HĐ: Dạy bài hát

– Hướng dẫn HS học bài hát từng câu theo lối móc xích. Phổ biến và hiệu quả nhất vẫn là HS tập hát thông qua việc nghe GV đàn giai điệu và hát mẫu. Đôi khi, chỉ định những em học giỏi hát mẫu thay cho GV nhằm phát huy tính tích cực của HS.

– Luyện tập nhiều lần những chỗ có cao độ và tiết tấu khó trong bài.

GV lưu ý HS cách lấy hơi, khẩu hình và tránh hát quá to; lưu ý nhấn vào các phách đầu nhịp để cảm nhận và hát đúng tính chất của nhịp.

• Luyện tập

HĐ: Hoàn thiện bài hát

– HS hát toàn bài đúng theo nhịp độ, thể hiện tính chất bài hát.

– Luyện tập theo nhóm, tổ,...

• Vận dụng

HĐ: Biểu diễn bài hát

– Hát kết hợp gõ đệm bằng các nhạc cụ gõ đơn giản: thanh phách, trống nhỏ, tambourine,...; hát kết hợp vận động cơ thể: vỗ tay, búng tay, giậm chân, vỗ đùi,...; hát kết hợp vận động múa minh họa.

– Thi đua giữa các tổ, nhóm.

– Trình bày hoặc biểu diễn bài hát theo các hình thức đơn ca, song ca, tốp ca, đồng ca.

HĐ: Rút ra bài học giáo dục

– Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát.

Lưu ý:

– GV có thể linh hoạt thay đổi trình tự các hoạt động sao cho phù hợp với điều kiện về khả năng ca hát của HS và thực tiễn sư phạm của lớp học. GV có thể ghép nội dung Khám phá với Luyện tập sao cho phù hợp.

– GV có thể dạy học hát tích hợp với các nội dung khác như: giới thiệu tác giả (Thường thức âm nhạc); giáo dục đạo đức thông qua nội dung bài hát; giới thiệu nguồn gốc, xuất xứ của bài hát (Lịch sử và Địa lí),... Tuy nhiên nên tránh tích hợp một cách khiên cưỡng hoặc sa đà vào việc giảng dạy kiến thức của môn học khác,...

– Cần dành nhiều thời gian cho những hoạt động mang tính thực hành để HS được hát nhiều (tái hiện, trình diễn,...).

2.1.2. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Nhạc cụ

Phần Nhạc cụ SGK Âm nhạc 8 bao gồm: *Nhạc cụ thể hiện tiết tấu, nhạc cụ thể hiện giai điệu* (sáo recorder hoặc kèn phím). Sau đây là gợi ý tổ chức một số hoạt động tiêu biểu trong dạy học nhạc cụ:

• Khởi động

HĐ: Khởi động

Có nhiều cách để khởi động bài học nhạc cụ:

- Khởi động bằng cách chơi trò chơi.
- GV có thể cho HS thực hiện các bài tập kĩ thuật hoặc bài tập tiết tấu, giai điệu HS đã học.

• Khám phá/Hình thành kiến thức mới

HĐ: Tìm hiểu bài tập nhạc cụ

GV cho HS tìm hiểu bài tập (nhịp, hình nốt, những điểm giống và khác nhau của các câu nhạc hoặc các mẫu tiết tấu,...), có thể cho HS tự nêu nhận xét về bài tập nhạc cụ. GV bổ sung thêm những kiến thức cần thiết, phân tích những điểm cần chú ý.

HĐ: Thực hiện từng mẫu âm, nét nhạc

- GV làm mẫu cho HS quan sát; đồng thời GV cũng dùng lời giảng giải chi tiết kĩ thuật.
- GV cần chia nhỏ bài tập hoặc chia nhỏ các bước, các động tác, thao tác để HS thực hành được kĩ thuật mới đó.

Đối với *Nhạc cụ thể hiện tiết tấu*:

- + Chia nhóm HS để thực hiện các mẫu âm hay mẫu tiết tấu nhất định.
- + HS đọc âm hình tiết tấu.
- + Nên chia nhỏ âm hình tiết tấu thành từng phần để HS vừa giữ nhịp vừa thực hiện đúng động tác.
- + Nên sử dụng bộ đếm phách (metronome) hoặc máy đánh nhịp trên đàn để HS tập theo nhịp tiết tấu từ tốc độ chậm chuyển sang tốc độ nhanh hơn.
- + Cho HS tập tiết tấu từ tốc độ chậm chuyển sang tốc độ nhanh hơn cho đến khi đạt tốc độ yêu cầu.
- + Hướng dẫn HS tập riêng tiết tấu khó nhiều lần và sửa sai ngay tại chỗ; tránh để HS hình thành thói quen sai kĩ thuật khi chơi nhạc cụ.

Đối với *Nhạc cụ thể hiện giai điệu*:

- + Linh hoạt chia nhóm, phân nhạc cụ cho HS.
- + Hướng dẫn HS đọc bản nhạc, đọc nốt.
- + Chia nhỏ đoạn nhạc thành từng câu hoặc mẫu âm để HS tập.
- + Hướng dẫn HS tập riêng phần tiết tấu (gõ tiết tấu theo nhịp).
- + Hướng dẫn HS tập giai điệu kết hợp với tiết tấu từ tốc độ chậm chuyển sang tốc độ nhanh hơn cho đến khi đạt tốc độ yêu cầu.
- + Quan sát, lắng nghe và sửa sai cho HS; tập riêng cho HS đó nếu cần thiết.

• Luyện tập

HĐ: Luyện tập cả bài.

Hướng dẫn HS chơi nhạc cụ theo từng mẫu, phần ngắn và kết nối các mẫu, phần với nhau. HS chơi nhạc cụ toàn bài đúng theo nhịp độ, thể hiện tính chất.

• Vận dụng

HĐ: Thực hành vận dụng

– Cho HS biểu diễn bài nhạc cụ theo hình thức khác nhau: cá nhân hoặc theo nhóm.

– GV có thể sử dụng kỹ thuật mảnh ghép, yêu cầu các nhóm trình diễn (ví dụ: nhóm hát, nhóm gõ đệm, nhóm vận động cơ thể).

– GV gợi ý hoặc hỗ trợ HS thực hiện vận dụng và sáng tạo của mình: tạo ra mẫu tiết tấu cho nhạc cụ gõ hoặc một nét nhạc ngắn cho nhạc cụ giai điệu.

HĐ: Mở rộng bài học

Hướng dẫn HS thực hiện bài tập trong SBT (không bắt buộc).

Lưu ý:

– Tùy theo tình hình thực tế và khả năng của HS mà GV linh động thực hiện các bước để thực hiện được mục tiêu, nội dung và YCCĐ của hoạt động.

– Phần Nhạc cụ chủ yếu là thực hành và có tính đặc trưng, đặc thù nhất định của nhóm môn nghệ thuật. Do vậy, phần nội dung này GV không nên quá máy móc áp dụng hay tích hợp các phương pháp như các môn học khác.

2.1.3. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học Phần Đọc nhạc

• Khởi động

HĐ: Khởi động

– GV có thể tổ chức trò chơi (Ví dụ: GV dùng đàn phím hoặc kèn phím để đàn gam Đô trưởng/La thứ, yêu cầu HS lắng nghe; sau đó đàn các nốt bất kì trong gam Đô trưởng/La thứ để HS đoán tên nốt và cao độ của âm đó).

• Khám phá/Hình thành kiến thức mới

HĐ: Tìm hiểu bài đọc nhạc

– GV có thể sử dụng KTDH (khăn trải bàn, chia nhóm,...) để tổ chức cho HS tìm hiểu về bài đọc nhạc: nhịp, những kí hiệu âm nhạc, nốt thấp nhất và nốt cao nhất, quãng rộng nhất giữa hai nốt nhạc, phân biệt được sự giống nhau hoặc khác nhau của các tiết nhạc, chia câu,...

– GV nhận xét từng nhóm và tổng kết.

HĐ: Đọc gam, âm ổn định và quãng

– Hướng dẫn HS đọc gam/thang âm, các âm ổn định, quãng 2 hoặc quãng 3 đi lên và đi xuống (GV có thể sử dụng kí hiệu bàn tay để hướng dẫn HS luyện tập đọc gam/thang âm, đọc quãng,...)

Lưu ý: GV nên dùng đàn để làm để lấy âm mẫu làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc, không nên đàn từng nốt cho HS đọc nhằm phát huy NLÂN của HS.

HD: Đọc âm hình tiết tấu

– Hướng dẫn HS luyện đọc mẫu âm hình tiết tấu chủ đạo của bài đọc nhạc. Nếu âm hình tiết tấu chủ đạo của bài đọc nhạc dài, có thể chia thành 2 âm hình ngắn để HS dễ thực hiện, sau đó ghép lại cả dãy tiết tấu.

HD: Đọc bài đọc nhạc

– Hướng dẫn HS luyện đọc bài đọc nhạc theo các bước:

+ Đọc tên nốt nhạc.

+ Đọc tên nốt nhạc theo trường độ.

+ Đọc từng câu: GV dùng nhạc cụ để lấy âm thanh mẫu rồi chỉ từng nốt của từng câu để cả lớp đồng thanh đọc. GV chỉ định một số HS đọc lại, sửa sai (nếu có).

+ Ghép cả bài: GV chỉ bài đọc nhạc để HS tập đọc cả bài; chỉ định một vài HS khá đọc bài, làm mẫu cho các bạn. GV lắng nghe HS đọc để phát hiện chỗ sai, hướng dẫn các em sửa chữa.

• Luyện tập

HD: Đọc hoàn thiện bài

Hướng dẫn HS thể hiện đọc bài đọc nhạc đúng tốc độ và sắc thái, có thể đọc bài đọc nhạc với nhạc beat hoặc phần đệm của GV.

• Vận dụng

HD: Thực hành vận dụng

GV hướng dẫn HS đọc nhạc, kết hợp gõ đệm nhẹ nhàng (gõ đệm bằng các nhạc cụ gõ đơn giản: thanh phách, trống nhỏ, tambourine,...; vận động cơ thể: vỗ tay, búng tay, giậm chân, vỗ đùi) hoặc đánh nhịp.

HD: Mở rộng bài học

– Hướng dẫn HS thực hiện bài tập trong SBT (không bắt buộc).

Lưu ý:

– Tổ chức các hoạt động trong dạy học đọc nhạc không bó buộc cứng nhắc, vì vậy GV có thể vận dụng một cách linh hoạt sao cho phù hợp với trình độ của HS, đạt được mục tiêu và YCCĐ của bài học.

– GV không gây căng thẳng mà nên giúp đỡ HS, động viên HS để các em tự tin với việc thực hiện bài đọc nhạc.

– Trong quá trình hướng dẫn HS thực hành đọc bài đọc nhạc, GV luôn nhắc HS gõ phách theo khi đọc (gõ không thành tiếng để xác định trường độ).

– GV tránh lạm dụng đàn đánh giai điệu bài đọc nhạc quá nhiều, chỉ nên dùng đàn để lấy âm mẫu làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

2.1.4. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Lí thuyết âm nhạc

• Khởi động

HĐ: Khởi động

Trong dạy học phần Lí thuyết âm nhạc, để tránh mở đầu khô khan GV có thể khởi động ở hình thức:

– Tổ chức trò chơi có liên quan đến nội dung bài học (ví dụ: Đếm đều 1, 2, 3, 4, 5, 6 và vận động vỗ tay, búng tay, giậm chân,... để dẫn dắt vào bài nhịp $\frac{6}{8}$).

– Cho HS thực hành (đọc nhạc, chơi nhạc cụ, hát) bản nhạc có kiến thức lí thuyết âm nhạc sẽ học.

• Khám phá/Hình thành kiến thức mới

HĐ: Tìm hiểu phần Lí thuyết âm nhạc

– GV đặt các câu hỏi gợi mở để HS tự tìm hiểu, phát hiện kiến thức hoặc sử dụng KTDH để tổ chức cho HS tìm hiểu phần Lí thuyết âm nhạc,...

– GV tổng hợp, bổ sung, rút ra kết luận.

• Luyện tập

HĐ: Thực hành nhận biết các kí hiệu âm nhạc

– Cho HS quan sát bản nhạc (bài hát, bài đọc nhạc) để chỉ ra những kí hiệu âm nhạc có liên quan.

– Có thể tổ chức cho HS chơi trò chơi nhận diện kí hiệu âm nhạc.

• Vận dụng

Tùy vào những kiến thức về Lí thuyết âm nhạc, GV có thể linh hoạt thực hiện bằng việc tổ chức các hoạt động dạy học như:

HĐ: Thực hành vận dụng

– Lồng ghép vận dụng Lí thuyết âm nhạc (Nhịp $\frac{3}{8}$, Nhịp $\frac{6}{8}$, đảo phách) trong các bài đọc nhạc hoặc bài hát.

– Suu tầm một bản nhạc có liên quan đến nội Lí thuyết âm nhạc để chia sẻ với bạn.

HĐ: Mở rộng bài học

– Hướng dẫn HS thực hiện bài tập trong SBT (không bắt buộc).

Lưu ý:

– Lí thuyết âm nhạc là nội dung mang tính lí thuyết nhưng kết quả đạt được là HS nhận biết được các kí hiệu và bước đầu biết vận dụng khi hát, đọc nhạc, chơi nhạc cụ,

tìm hiểu bản nhạc,... Do vậy, để đảm bảo tính hiệu quả trong dạy học nội dung này, GV cần tiến hành song song việc trải nghiệm thực hành và cung cấp kiến thức cho HS; tích hợp dạy lí thuyết âm nhạc trong các nội dung: hát, nhạc cụ, đọc nhạc.

– GV tránh việc khai thác sâu hoặc mở rộng kiến thức làm nội dung trở nên rườm rà.

2.1.5. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học phần Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Theo SGK Âm nhạc 8, nội dung Nghe nhạc được tích hợp cùng phần Thường thức âm nhạc, vì vậy tổ chức hoạt động dạy học Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc có thể thực hiện như sau:

• Khởi động

HĐ: Khởi động

Có nhiều cách để khởi động trước khi vào bài học Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc:

– Nghe và vận động theo nhạc: HS xem/nghe trích đoạn âm nhạc có liên quan, vận động theo nhạc, nêu sự hiểu biết ban đầu về nội dung có trong trích đoạn âm nhạc (*tác giả/nhạc cụ/thể loại âm nhạc/âm nhạc và đời sống*).

– HS trả lời câu hỏi thể hiện sự hiểu biết ban đầu về nội dung liên quan tới bài học Thường thức âm nhạc, GV giới thiệu và dẫn dắt vào bài.

• Khám phá/Hình thành kiến thức mới

HĐ: Tìm hiểu về Thường thức âm nhạc

– GV có thể sử dụng các phương pháp, KTDH để tổ chức cho HS tìm hiểu về Thường thức âm nhạc (*tác giả/nhạc cụ/thể loại âm nhạc/âm nhạc và đời sống*).

– GV sử dụng phương pháp dùng lời để dẫn giải, kết hợp phương pháp trực quan cho HS nghe, xem hình ảnh và trích đoạn minh hoạ âm nhạc cần thiết liên quan đến Thường thức âm nhạc.

– Cho HS vận động theo nhạc trong quá trình nghe/xem trích đoạn minh hoạ âm nhạc.

– GV đặt câu hỏi và đàm thoại với HS về phần Thường thức âm nhạc.

• Luyện tập

HĐ: Thực hành nghe nhạc

– GV cho HS nghe qua audio, xem biểu diễn qua video clip hoặc có thể GV trình diễn trọn vẹn tác phẩm (ca khúc, bài hát dân ca), trích đoạn tác phẩm nhạc không lời.

– HS nghe có thể kết hợp các hoạt động như gõ nhịp, vận động theo nhịp điệu, hoặc di chuyển nhịp nhàng.

HD: Trao đổi về bản nhạc và phát triển cảm xúc

- HS nói cảm nhận của mình sau khi nghe: tính chất âm nhạc: vui – buồn, nhanh – chậm; nội dung và ý nghĩa của lời ca, đặc điểm giọng hát, hình thức trình bày (nếu là nhạc có lời); tính chất âm nhạc, âm sắc nhạc cụ (nếu là nhạc không lời),...
- HS diễn tả và bắt chước nét nhạc yêu thích.
- HS vẽ tranh diễn tả cảm nhận về bản nhạc (nếu có đủ thời gian và các điều kiện khác).

• Vận dụng

Tuỳ vào phần Thường thức âm nhạc, GV có thể linh hoạt thực hiện bằng việc tổ chức các hoạt động dạy học như:

HD: Rút ra bài học giáo dục

Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài học (sự trân trọng với các thể loại âm nhạc truyền thống; trân trọng sự cống hiến và lao động nghệ thuật của nhạc sĩ,...).

HD: Thực hành vận dụng

GV tổ chức cho HS sáng tạo mẫu gõ đệm và vận dụng gõ đệm bài nghe nhạc.

HD: Mở rộng bài học

- Yêu cầu HS sưu tầm một số audio/video trình diễn âm nhạc liên quan đến phần Thường thức âm nhạc để chia sẻ với bạn.
- Hướng dẫn HS thực hiện bài tập trong SBT (không bắt buộc).

Lưu ý:

- Tuỳ từng phần GV có thể linh hoạt hoán đổi vị trí các hoạt động.
- Không “dạy chay” phần Thường thức âm nhạc mà cần có trực quan sinh động.
- Các tư liệu minh hoạ như: tranh ảnh, audio, video clip,... rõ ràng, phù hợp và có tính thẩm mỹ.

2.2. Cấu trúc kế hoạch bài dạy

Trên cơ sở khoa học trong việc tổ chức hoạt động dạy học và hướng dẫn thiết kế KHBD theo Công văn 5512/BGDĐT-GDTrH ban hành ngày 18/12/2020 và Công văn 2613/BGDĐT-GDTrH ban hành ngày 23/6/2021. Các công văn này chủ yếu là đưa ra các tiêu chí về mặt quy trình để thiết kế KHBD mà không quy định về mẫu KHBD cụ thể.

Vì thế, để thiết KHBD cần thể hiện đầy đủ các nội dung sau:

- Mục tiêu: bao gồm mục tiêu NLÂN, NLC, PC của bài học.
- Thiết bị dạy học và học liệu: bao gồm các học liệu phục vụ tổ chức hoạt động dạy học.

– Tiến trình dạy học, gồm 4 hoạt động chính: Khởi động, Khám phá, Luyện tập, Vận dụng.

Cấu trúc KHBD theo chủ đề/bài học/tiết học cần thể hiện đầy đủ các hoạt động trên. GV được quyền chủ động, linh hoạt trong việc tổ chức dạy học, miễn là đảm bảo tính hợp lý và phù hợp với năng lực hiện tại của GV và các hoạt động dạy học phải phù hợp với năng lực của HS.

Tuy nhiên, GV cần chú ý, đặc trưng môn Âm nhạc là phát triển các kỹ năng âm nhạc cho người học. Ngoài phần Thường thức âm nhạc có những đơn vị kiến thức cụ thể thì phần Lí thuyết âm nhạc chủ yếu để hình thành và phát triển các kỹ năng hát, đọc nhạc, nghe nhạc, chơi nhạc cụ cho HS. Việc hình thành kiến thức mới cho HS có thể lồng ghép, tích hợp ngay ở các bước mở đầu, trong luyện tập. Chính vì vậy, GV không nên quá cứng nhắc, rập khuôn mà cần linh hoạt và sáng tạo trong thiết kế, tổ chức hoạt động khi xây dựng KHBD.

2.3. Gợi ý mẫu kế hoạch bài dạy

KẾ HOẠCH BÀI DẠY

CHỦ ĐỀ ...: ...

Thời lượng: .. tiết

I. MỤC TIÊU

1. Năng lực Âm nhạc

- NLÂN1: ...
- NLÂN2: ...
- ... và các NLÂN khác.

2. Năng lực chung

- NLC1: ...
- NLC2: ...
- ... và các NLC khác.

3. Phẩm chất

- PC1: ...
- PC2: ...
- ... và các PC khác.

II. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

Bài ...
(... tiết)

Mục tiêu: ... Thiết bị dạy học và học liệu: ... PPDH: ... KTDH: ...	
Tiết ...	
Khởi động	...
Khám phá	...
Luyện tập	...
Vận dụng	...
Đánh giá: – Mức độ 1: ... – Mức độ 2: ... – Mức độ 3: ...	
Hoạt động củng cố toàn chủ đề (... phút)	

III. ĐIỀU CHỈNH SAU BÀI DẠY (nếu có)

.....

.....

.....

2.4. Kế hoạch bài dạy tham khảo

CHỦ ĐỀ 3: TRÁI TIM NGƯỜI THẤY

Thời lượng: 4 tiết

I. MỤC TIÊU

1. Năng lực âm nhạc

- NLÂN1: Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất trong sáng, tha thiết của bài *Con đò thời gian*.
- NLÂN2: Biết sử dụng nhạc cụ gõ để đệm cho bài *Con đò thời gian*.
- NLÂN3: Trình bày được tóm tắt đặc điểm của giọng La thứ; nhận biết được một số bản nhạc viết ở giọng La thứ.
- NLÂN4: Đọc đúng tên nốt, cao độ, trường độ và thể hiện được tính chất âm nhạc của *Bài đọc nhạc số 3*.

– NLÂN5: Nêu được đôi nét về cuộc đời và sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu.

– NLÂN6: Cảm nhận được vẻ đẹp và biết biểu lộ cảm xúc khi nghe bài hát *Hành khúc ngày và đêm*.

2. Năng lực chung

– NLC1: Biết chủ động trong học tập; biết cách tự tìm tòi kiến thức, tự thực hành.

– NLC2: Biết giao lưu, hợp tác với bạn trong hoạt động nhóm.

– NLC3: Giải quyết được các nhiệm vụ học tập và sáng tạo trong hoạt động thực hành.

3. Phẩm chất

– PC1: Yêu mến, kính trọng và ghi nhớ công ơn thầy cô giáo.

– PC2: Trân trọng sự nghiệp của nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu.

– PC3: Tích cực, tự giác trong học tập.

II. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

BÀI 7 – Hát: Con đò thời gian – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: Bài thực hành số 2 (2 tiết)	
Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC3 Thiết bị dạy học và học liệu: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có), nhạc cụ gõ, các file âm thanh bài hát <i>Con đò thời gian</i>, hình ảnh nhạc sĩ Đào Hữu Thi, file âm thanh bài hát <i>Niềm tin thấp sáng trong tim em</i> (nhạc và lời: Bùi Anh Tôn), <i>Lời cô</i> (nhạc: Đặng Hưng, thơ: Phạm Hiến),... PPDH: dùng lời, thực hành luyện tập, làm mẫu, giải quyết vấn đề, hợp tác, trò chơi,... KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi,...	
Tiết 1 Hát: Con đò thời gian (nhạc và lời: Đào Hữu Thi)	
Khởi động	HĐ1: Trò chơi âm nhạc – GV cho nghe trích đoạn giai điệu các bài hát HS đã học: <i>Niềm tin thấp sáng trong tim em</i> (Nhạc và lời: Bùi Anh Tôn), <i>Lời cô</i> (Nhạc: Đặng Hưng, Lời: Phạm Hiến). HS có thể vỗ tay theo nhạc hoặc vận động theo nhịp điệu.

	– HS đoán tên và tác giả của hai bài hát. GV có thể đàn hoặc mở nhạc nền cho HS hát một đoạn của một trong hai bài. – Đặt câu hỏi: các bài hát <i>Niềm tin thấp sáng trong tim em</i>, <i>Lời cô</i>, <i>Con đò thời gian</i> có chủ đề chung là gì? – Yêu cầu các nhóm kể thêm các bài hát cùng chủ đề.
Khám phá	HĐ2: Nghe và nêu cảm nhận về bài hát – Hướng dẫn HS nghe bài hát <i>Con đò thời gian</i>; kết hợp vận động nhẹ nhàng. – HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát theo các gợi ý: ☐ a. Nhẹ nhàng, tình cảm ☐ b. Trong sáng, trữ tình ☐ c. Buồn, sâu lắng ☐ d. Hồn nhiên, vui tươi – Có thể để HS viết hoặc nói ra cảm xúc riêng của bản thân sau khi nghe bài hát. HĐ3: Tìm hiểu bài hát – HS đọc trong SGK, lời ca bài hát để tìm hiểu về nội dung, ý nghĩa của bài. Với lời ca giàu hình ảnh, giai điệu trong sáng, tha thiết, mang đậm âm hưởng dân ca Việt Nam, bài hát ca ngợi nghề dạy học như những con đò thời gian miệt mài chở đò sang sông đưa bao thế hệ HS đến bến bờ tri thức. – GV có thể mở rộng: bài hát có giá trị nghệ thuật cao, nội dung sâu sắc về hình tượng văn học, sử dụng chất liệu dân ca trong bài hát. – GV giới thiệu đôi nét về tác giả Đào Hữu Thi. – Hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu các kí hiệu âm nhạc đã học trong bài (nhịp $\frac{2}{4}$, nhịp độ hơi nhanh, dấu nhắc lại, khung thay đổi, dấu nối tạo nhiều nốt ngân dài, dấu luyến, nốt hoa mỹ,...). Có thể giới thiệu thêm cho HS biết hoá biểu của bài hát có ba dấu giáng, các chỗ có đảo phách. – GV hướng dẫn HS nhận biết cấu trúc của bài (2 đoạn) và chia câu hát. Câu 1: <i>Sóng bắt đầu từ gió (ở ơ), gió bắt đầu từ đâu?</i> Câu 2: <i>Cô giáo như ngọn gió (í a) nâng cánh diều lên cao.</i> Câu 3: <i>Như con đò thời gian (í a) bóng dáng hình thầy cô kính yêu!</i> Câu 4: <i>Như những bản tình ca (í a) thấm nghĩa tình thầy cô.</i>

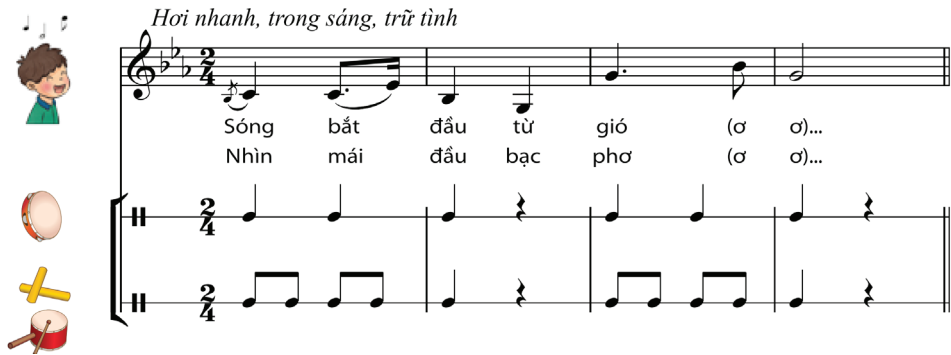
	Câu 5: <i>Ơi dòng sông về đâu? Đưa con đò miệt mài qua sông.</i> Câu 6: <i>Bao năm tháng chờ mong, bao kì vọng vào đàn em thơ.</i> Câu 7: <i>Như tiếng sáo đồng quê, nâng cánh diều chiều vàng lấp lánh.</i> Câu 8: <i>Ôi! Tiếng hát từ đâu vang vọng về mái trường của em.</i> Lời 2 chia câu hát tương tự lời 1. HĐ4: Khởi động giọng – Hướng dẫn HS khởi động giọng theo mẫu âm phù hợp với bài hát và năng lực của HS. HĐ5: Dạy bài hát GV đàn từng câu cho HS tập hát, hát mẫu khi cần thiết nhất là những chỗ có nốt hoa mỹ, đảo phách. Lưu ý: HS nữ khi lên cao hát nhẹ nhàng, không hát bằng giọng cổ; thể hiện tinh tế các nốt luyến láy, các từ đệm (ớ ơ, í a). Nhắc HS luôn thực hiện vừa hát vừa nhẹ nhàng gõ theo phách để xác định trường độ.
Luyện tập	HĐ6: Hoàn thiện bài hát – Hát cả bài với nhịp độ vừa phải sau đó hát đúng nhịp độ hơi nhanh, thể hiện tính chất trong sáng, tha thiết. – Hát theo nhạc đệm, kết hợp gõ đệm theo phách hoặc theo nhịp bằng nhạc cụ thể hiện tiết tấu.
Vận dụng	HĐ7: Biểu diễn bài hát – HS hát theo nhóm, kết hợp gõ đệm theo phách/theo nhịp hoặc đánh nhịp $\frac{2}{4}$. HĐ8: Bài học giáo dục – Hướng dẫn HS rút ra bài học giáo dục PC qua nội dung bài hát. – Đặt câu hỏi gợi mở để HS trả lời sau khi học bài hát <i>Con đò thời gian</i>: về nghề dạy học, về thầy cô, hành động của bản thân đối với việc học tập, ... Gợi ý trả lời: + Kính trọng thầy cô giáo. + Chăm chỉ học tập và rèn luyện để trở thành người hữu ích.
Đánh giá: – Mức độ 1: Hát đúng giai điệu và lời ca bài hát. – Mức độ 2: Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát và thể hiện biểu cảm. – Mức độ 3: Đạt được mức độ 2 và kết hợp gõ đệm hoặc đánh nhịp $\frac{2}{4}$ cho bài hát.	

HD5: Gõ đệm cho bài hát

– Điều khiển 2 nhóm HS gõ đệm cho đoạn 1 hoặc có thể cho cả bài hát *Con đò thời gian* (với lớp năng khiếu hạn chế) với mẫu tiết tấu a và b. Lưu ý, phần gõ đều tốc độ với phần hát nếu dùng file âm thanh, hướng dẫn HS khi gõ mắt chú ý theo dõi diễn tiến của chu kì. GV chỉ huy sao cho 2 nhóm HS gõ đều nhịp.

– Hoặc chia HS thành 3 nhóm: nhóm hát, nhóm gõ bè 1, nhóm gõ bè 2, GV chỉ huy HS hát và gõ đệm. Đặc biệt lưu ý các nhóm hát và gõ đều tốc độ.

Hơi nhanh, trong sáng, trữ tình

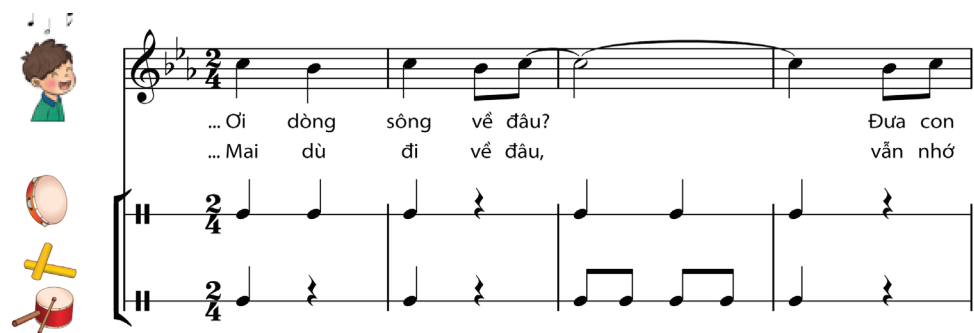
Sóng bắt đầu từ gió (ơ ơ)...
Nhìn mái đầu bạc phơ (ơ ơ)...

– Với lớp năng khiếu khá, để tạo sự phong phú và sinh động hơn, có thể hướng dẫn HS luyện gõ mẫu tiết tấu sau:

– Hướng dẫn HS hoà tấu mẫu a với mẫu tiết tấu trên tạo thành 2 bè để gõ đệm cho đoạn 2 của bài hát *Con đò thời gian* SGK trang 26.

Lưu ý: Luôn nhắc nhở HS nhìn theo tay chỉ huy của GV trong khi hoà tấu để giữ đều tốc độ.

...Ơi dòng sông về đâu? Đưa con
...Mai dù đi về đâu, vẫn nhớ

Vận dụng	HĐ6: Trình diễn với các hình thức khác nhau Chia nhóm cho HS trình diễn bài hát <i>Con đò thời gian</i> với các hình thức khác nhau như: song ca, tam ca, tốp ca,... kết hợp với gõ đệm theo tiết tấu đã học.
Đánh giá: – Mức độ 1: Thực hiện được các mẫu tiết tấu. – Mức độ 2: Hoà tấu được nhạc cụ theo các mẫu tiết tấu. – Mức độ 3: Gõ đệm được cho bài hát cùng bạn.	

PHẦN 3

CÁC NỘI DUNG KHÁC

3.1. Hướng dẫn sử dụng sách giáo viên Âm nhạc 8

3.1.1. Cấu trúc sách giáo viên

SGV Âm nhạc 8 gồm hai phần:

Phần 1: Những vấn đề chung

- Mục tiêu của chương trình môn Âm nhạc cấp THCS.
- YCCĐ về năng lực đặc thù môn âm nhạc.
- Cấu trúc, nội dung và phân phối chương trình theo SGK Âm nhạc 8.
- Phương pháp hình thành và phát triển năng lực đặc thù âm nhạc.
- Tổ chức hoạt động dạy học các phần theo SGK Âm nhạc 8.
- Đánh giá kết quả học tập âm nhạc.

Phần 2: Hướng dẫn tổ chức hoạt động dạy

học theo sách giáo khoa Âm nhạc 8

- Chủ đề 1: *Giai điệu tuổi hồng*
- Chủ đề 2: *Trái Đất đẹp tươi*
- Chủ đề 3: *Trái tim người thầy*
- Chủ đề 4: *Nhịp điệu quê hương*
- Chủ đề 5: *Bốn mùa hoà ca*
- Chủ đề 6: *Về miền quan họ*
- Chủ đề 7: *Giai điệu bốn phương*
- Chủ đề 8: *Vui chào hè về*

Phần 2 hướng dẫn tổ chức hoạt động dạy học cho mỗi chủ đề trong SGK Âm nhạc 8, bao gồm: Mục tiêu (NLÂN, NLC, PC); Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học trong các bài học của mỗi chủ đề.

3.1.2. Sử dụng Sách giáo viên hiệu quả

– SGV là tài liệu tham khảo mang tính chất định hướng và gợi ý cho GV trong quá trình dạy học, GV không nhất thiết phải theo các gợi ý này.

– Mỗi tiết âm nhạc thường phát triển đầy đủ các năng lực đặc thù, tuy nhiên mức độ đối với từng năng lực có khác nhau. Tuy bài học, ta nên chú trọng những năng lực có điều kiện phát huy ở bài học đó.

– GV nên lưu ý các động từ thể hiện mức độ được sử dụng trong phần mục tiêu bài học và trong các hoạt động được đề nghị đối với HS.

– Nhiều gợi ý trong các hoạt động chỉ mang tính chỉ báo về mặt nội dung cần đạt được, GV nên chủ động lựa chọn phương pháp và hình thức tổ chức học tập nhằm đạt hiệu quả.

– Dựa vào SGK, người dạy nên sáng tạo, lựa chọn các giải pháp phù hợp HS, điều kiện vật chất cũng như văn hoá vùng miền để hoạt động dạy học thực sự mang lại kết quả tốt đẹp.

– Số tiết đối với mỗi bài chỉ là dự kiến, tùy tình hình cụ thể của lớp học, GV có thể tăng giảm cho phù hợp.

• **Phân phối chương trình và dự kiến chia tiết các chủ đề theo SGK Âm nhạc 8**

SGK Âm nhạc 8 được thực hiện trong thời lượng 35 tiết; bao gồm: 31 tiết học, 4 tiết ôn tập, kiểm tra và đánh giá.

Tên chủ đề	Bài/Nội dung	Số tiết
Chủ đề 1: Giai điệu tuổi hồng	Bài 1 – Hát: <i>Ước mơ hồng</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 1</i>	4
	Bài 2 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: <i>Bài thực hành số 1</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 1</i> – Lí thuyết âm nhạc: Gam trưởng, giọng trưởng, giọng Đô trưởng	
	Bài 3 Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 1</i>	
Chủ đề 2: Trái Đất đẹp tươi	Bài 4 – Hát: <i>Ngôi nhà của chúng ta</i> – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 2</i>	4

	Bài 5 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: Nốt Đô, <i>Bài thực hành số 2</i> + Kèn phím: Kỹ thuật legato, <i>Bài thực hành số 2</i>	
	Bài 6 – Thường thức âm nhạc: Giới thiệu kèn trumpet và saxophone – Nghe nhạc: Nghe bài <i>What a wonderful world</i>	
Chủ đề 3: Trái tim người thầy	Bài 7 – Hát: <i>Con đò thời gian</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 2</i>	4
	Bài 8 – Lí thuyết âm nhạc: Gam thứ, giọng thứ, giọng La thứ – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 3</i>	
	Bài 9 – Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Phan Huỳnh Điểu – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Hành khúc ngày và đêm</i>	
Chủ đề 4: Nhịp điệu quê hương	Bài 10 – Hát: <i>Khi vui xuân sang</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 3</i>	4
	Bài 11 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: Nốt Pha, <i>Bài thực hành số 3</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 3</i>	
	Bài 12 – Thường thức âm nhạc: Giới thiệu một số nhạc cụ truyền thống Việt Nam – Nghe nhạc: Nghe liên khúc <i>Lưu thủy – Kim tiền</i> – <i>Xuân phong – Long hổ</i>	

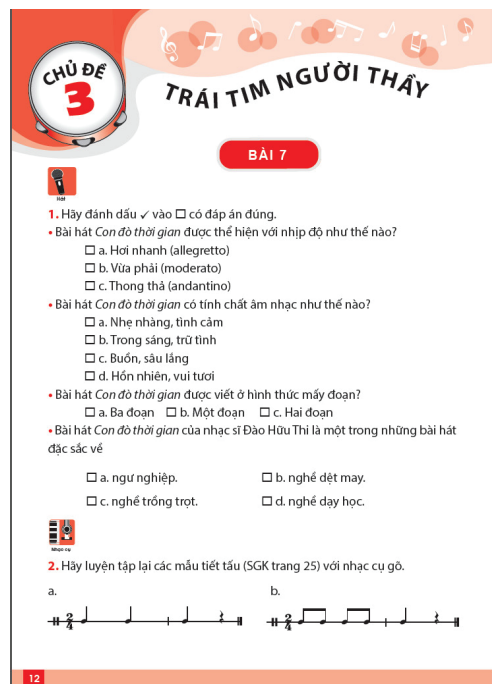
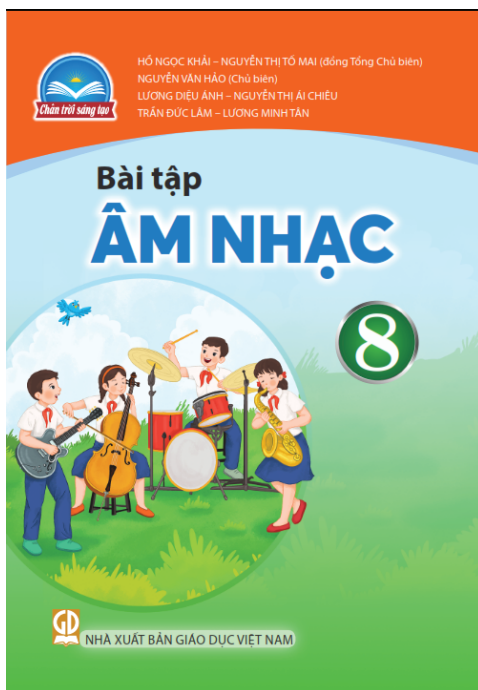
Ôn tập, kiểm tra và đánh giá học kì I		2
Chủ đề 5: Bốn mùa hoà ca	Bài 13 – Hát: <i>Khúc ca bốn mùa</i> – Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{3}{8}$	4
	Bài 14 – Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{6}{8}$ – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 4</i>	
	Bài 15 – Thường thức âm nhạc: Thể loại hợp xướng – Nghe nhạc: Nghe hợp xướng <i>Tiếng hát giữa rừng Pác Bó</i>	
Chủ đề 6: Về miền quan họ	Bài 16 – Hát: <i>Lí cây đa</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 4</i>	4
	Bài 17 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: <i>Bài thực hành số 4</i> – Lí thuyết âm nhạc: Đảo phách	
	Bài 18 – Thường thức âm nhạc: Dân ca Quan họ Bắc Ninh – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Trên rừng ba mươi sáu thứ chim</i>	
Chủ đề 7: Giai điệu bốn phương	Bài 19 – Đọc nhạc: <i>Bài đọc nhạc số 5</i> – Hát: <i>Giấc mơ của em</i> – Nhạc cụ thể hiện tiết tấu: <i>Bài thực hành số 5</i>	4
	Bài 20 – Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Wolfgang Amadeus Mozart – Nghe nhạc: <i>Chương III, Hành khúc Thổ Nhĩ Kỳ</i>	

Chủ đề 8: Vui chào hè về	Bài 21 – Hát: <i>Mùa hè chao nghiêng</i> – Nghe nhạc: Nghe bài <i>Hooray! Hooray! It's a holi-holiday</i>	3
	Bài 22 – Nhạc cụ thể hiện giai điệu: + Sáo recorder: <i>Bài thực hành số 5</i> + Kèn phím: <i>Bài thực hành số 5</i>	
Ôn tập, kiểm tra và đánh giá học kì II		2
Tổng cộng		35

3.2. Giới thiệu và hướng dẫn sử dụng sách bài tập Âm nhạc 8

3.2.1. Cấu trúc sách bài tập

SBT Âm nhạc 8 được viết bám sát kiến thức, kĩ năng và YCCĐ của 8 chủ đề theo SGK Âm nhạc 8 với những bài học và các mạch phần: Hát, Nhạc cụ, Đọc nhạc, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc.

Tuỳ theo lượng nội dung của mỗi chủ đề mà có số lượng bài tập khác nhau.
Cụ thể:

- Chủ đề 1: *Giai điệu tuổi hồng* – 20 bài
- Chủ đề 2: *Trái đất đẹp tươi* – 18 bài
- Chủ đề 3: *Trái tim người thầy* – 22 bài
- Chủ đề 4: *Nhịp điệu quê hương* – 17 bài
- Chủ đề 5: *Bốn mùa hoà ca* – 19 bài
- Chủ đề 6: *Về miền quan họ* – 23 bài
- Chủ đề 7: *Giai điệu bốn phương* – 15 bài
- Chủ đề 8: *Vui chào hè về* – 9 bài

Bài tập được thiết kế ở các hình thức: tự luận, trắc nghiệm khách quan, điền khuyết (điền vào chỗ trống), thực hành luyện tập.

3.2.2. Hướng dẫn sử dụng sách bài tập

– Nhằm giúp HS luyện tập, thực hành, củng cố và nâng cao các kiến thức, kĩ năng âm nhạc, GV có thể sử dụng các bài tập bổ trợ cho SGK trong buổi học chính thức trên lớp.

– GV có thể sử dụng bài tập về nhà nhằm ôn tập, củng cố kiến thức sau mỗi bài học.

– Phụ huynh HS có thể tham khảo sử dụng SBT Âm nhạc 8 giúp con em trong việc phát triển năng lực PC liên quan đến môn học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu tiếng Việt

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông – Môn Âm nhạc*. Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông Tổng thể*. Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư Ban hành Quy định đánh giá HS Trung học – số 26/2020/TT-BGDĐT*. Hà Nội
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2022), *Thông tư Sửa đổi, bổ sung một số Điều của Quy định tiêu chuẩn, quy trình biên soạn, chỉnh sửa sách giáo khoa; tiêu chuẩn tổ chức, cá nhân biên soạn sách giáo khoa; tổ chức và hoạt động của Hội đồng quốc gia thẩm định sách giáo khoa ban hành kèm theo Thông tư số 33/2017/TT-BGDĐT ngày 22/12/2017 – số 5/2022/TT-BGDĐT*
5. Nhóm tác giả (2020), *Tài liệu hướng dẫn Modul 2 – Sử dụng phương pháp dạy học và giáo dục phát triển phẩm chất, năng lực học sinh Trung học cơ sở môn Âm nhạc*, Bộ Giáo dục và Đào tạo.
6. Nhóm tác giả (2020), *Tài liệu hướng dẫn Modul 3 – Kiểm tra, đánh giá học sinh Trung học cơ sở theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực môn Âm nhạc*, Bộ Giáo dục và Đào tạo.
7. Hồ Ngọc Khải (2012), *Khái quát một số phương pháp dạy học âm nhạc cho trẻ em tại Hoa Kỳ hiện nay*. Hội thảo khoa học về dạy học Âm nhạc, Mỹ thuật, Thể dục ở trường phổ thông tại Hải Phòng, Bộ Giáo dục và Đào tạo.
8. Hồ Ngọc Khải (2015), *Ứng dụng thang Bloom trong xây dựng chuẩn năng lực và đánh giá kết quả của người học*. Hà Nội.
9. Lê Anh Tuấn, Đỗ Thanh Hiền, Hồ Ngọc Khải (2019), *Hướng dẫn dạy học môn Nghệ thuật Trung học cơ sở theo Chương trình giáo dục phổ thông mới – Phần Âm Nhạc*. Hà Nội: Nhà xuất bản Đại học Sư phạm Hà Nội.

Tài liệu tiếng Anh

10. Authors (2005), *Spotlight on Music 1*, Mc Graw-Hill.
11. Bennett, P. D. (2005). So, why Sol-Mi?, *Music Educators Journal*, 91(3). Được truy lục từ <https://doi.org/10.2307/3400075>.
12. Campbell, P. S. (1991), Rhythmic movement and public school music education: Conservative progressive views of in the formative years. *American Music Education*, 19, 12-22.
13. David Birrow (2014), *The Bucket Book: A Junkyard Percussion Manual*, Alfred Music Publishing.
14. Eric Peter Stead, Dr. Eugene Dairianathan (2015), *First Steps to Music 1*, Star Publishing Pte.
15. Norman Gronlund (1991). *How to write and use instructional objectives*. New York, McMillan Publishers.
16. Richard Filz (2014), *Body Percussion Sounds and Rhythms: A Comprehensive Training System*, Alfred Music Publishing GmbH.
17. Virginia Hoge Mead (1994), *Dalcroze Eurhythmics: In Today's Music Classroom*, Kent State University.

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng biên tập PHẠM VĨNH THÁI

Biên tập nội dung: LÊ THÀNH LỢI

Thiết kế sách: TRẦN NGUYỄN ANH TÚ

Trình bày bìa: NGUYỄN MẠNH HÙNG

Sửa bản in: LƯU THỊ NGỌC THẢO

Chế bản: CÔNG TY CP DỊCH VỤ XUẤT BẢN GIÁO DỤC GIA ĐỊNH

Bản quyền thuộc Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

Tất cả các phần của nội dung cuốn sách này đều không được sao chép, lưu trữ, chuyển thể dưới bất kì hình thức nào khi chưa có sự cho phép bằng văn bản của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

**TÀI LIỆU BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN SỬ DỤNG SÁCH GIÁO KHOA
MÔN ÂM NHẠC LỚP 8 – BỘ SÁCH CHÂN TRỜI SÁNG TẠO**

Mã số:

In.....bản, (QĐ in số....) Khổ 19 x 26,5 cm.

Đơn vị in:.....

Cơ sở in:.....

Số ĐKXB:

Số QĐXB:..... ngày tháng.... năm 20 ...

In xong và nộp lưu chiểu thángnăm 20....

Mã số ISBN: